

Bison

Bison-overblikk, er en strategi som som man kan benytte seg av i førlesningsfasen. Begrepsforståelsen til elever er veldig forskjellig, og BISON-overblikket hjelper med blandt annet å oppklare og forklare begreper.

BISON står for:

Bilder

Ingress

Siste avsnitt

Overskrifter

NB-ord.

Disse forskjellige momentene, er med på å "kvalitetssikre" leseforståelsen hos elevene. Ved en systematisk tilnærming til en tekst, sikrer man at elevene får med seg alle elementene i en tekst, og får derfor med seg hele teksten. Unge og uerfarne lesere, får ikke med seg hele teksten, men kun biter av den. Elementer som bilder, faktabokser og liknende går ofte bort, og med dette blir mye av førlesningsfasen borte.

Dette har flere negative sider ved seg. Bilder, fungerer ofte som redundans. Altså, bildene tilfører overskuddsinformasjon, som er med på å tydeliggjøre budskapet. Dette er ikke bare med på å tydeliggjøre tekstens budskap, men et bra bildet er med på å gi motivasjon ved at den vekker interessen til elevene. Blir ikke eleven bevisstgjort på at de skal legge merke til dette, blir en viktig del av teksten glemt og ikke lest, og forfatterens intensjoner ved teksten kan da gå bort. Ingressen, siste avsnittet og overskrifter, skal leses så elevene får en forutaning om teksten og kan lettere få en forståelse for teksten etter de har disse kunnskapene.

Den siste bokstaven i BISON står for nb-ord. Dette er ord som ikke elevene forstår, eller har vanskeligheter med å forstå i konteksten. I denne fasen, går man gjennom ordene, og gir elevene forklaring på disse begrepene.

Ivar Bråten skriver at

"..... leseforståelse nærmest står og faller med hans eller hennes ferdigheter i ordavkodning: Er ordavkodningen god, vil som regel leseforståelsen også være god; er ordavkodningen dårlig, vil som regel leseforståelsen også være dårlig." [Leseforståelse—om betydningen av forkunnskaper, forståelsesstrategier og lesemotivasjon](#)

Ved å jobbe systematisk med teksten på forhånd, altså i førlesningsfasen, gir man elevene sine et mye bedre utgangspunkt for å forstå det de leser, samtidig som man er med på å gi motivasjon i lesingen.

BISON-overblikket, er som nevnt en systematisk oppskrift som eleven kan følge. I følge Bråten er det ingen enkelt faktorer som er så viktig som det forkunnskaper er ved lesing.

Ja, antagelig er det ingen annen enkeltfaktor som har så stor betydning for hva personer forstår og husker av det de leser som de forkunnskapene de bringer med seg til teksten (Samuelstuen & Bråten, 2005).

En av årsakene til at jeg mener BISON-overblikket er et godt verktøy ligger også i ordet BISON. Bison er et lett ord for elevene å huske, man kan selv knytte det til dyret eller velge andre løsninger, men det er et ord som er en god huskeregel for de 5 forskjellige fasene elevene skal gjennomgå, i førlesningsfasen.

Elever som jeg har hatt i 4. trinn har vært godt inarbeidet i BISON-metoden. Ved å si at de skulle lese en tekst med BISON-overblikk, kunne de med engang benytte seg av metoden, og komme seg gjennom førlesningsfasen på en god måte, som var "kvalitetssikret" ved bruk av metoden.